

Br:

18. novembar 2024. godine

SEKTORSKA ANALIZA

za utvrđivanje predloga prioriteta oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2025 godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriteta oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstva nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritete za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioriteta.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navedite u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☒ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj

☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promoviranje ljudskih i manjinskih prava	☐ kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje):		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2025. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritete probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Volonterizam je neprofitna i neplaćena aktivnost kojom pojedinci, samostalno ili u okviru neke grupe ili organizacije, doprinose dobiti svoje zajednice i cijelog društva.

Volonterizmom razvijamo niz ličnih, socijalnih, organizacijskih i profesionalnih kompetencija koje nam osiguravaju bolje i lakše snalaženje u svakodnevnom životu i poslovnim izazovima. Istovremeno, volonterizmom osnažujemo zajednicu, razvijamo socijalni kapital, solidarnost i aktivno građanstvo, pritom često pružajući podršku najranjivijim članovima zajednice.

Volonterizmom promoviramo i razvijamo humane i demokratske vrijednosti uključenosti, slobode izbora, snage pojedinca, dostojanstva, ljudskih prava i održivog razvoja, oplemenjujemo društvo i obogaćujemo zajednicu.

Volonterizam u Crnoj Gori ima značajan potencijal za doprinos društvenom razvoju ali se suočava sa velikim problemima koji otežavaju njegovu širu implementaciju i prepoznavanje. Sve je više organizacija i inicijativa koje promovišu volonterizam ali nekoliko ključnih izazova i problema i dalje ometa razvoj volonterskog sektora u Crnoj Gori.

Iako je volonterizam prepoznat kao bitan segment društvenog života, ne postoji dovoljno jasna i podržavajuća infrastruktura koja bi omogućila bolju organizaciju i vrednovanje volonterizma.

Da bi se dao značaj postojećem zakonskom rješenju u oblasti volonterizma u Crnoj Gori, ključno je raditi na njegovoj dosljednoj primjeni u punom obimu, dok se istovremeno kontinuirano teži njegovom unaprijeđenju. Primjena Zakona kroz njegovo promovisanje među akterima, zaključivanje ugovora o volontiranju, obezbjeđivanje zaštite volontera, jačanje mehanizama za nadzor i sprovođenje Zakona, podrška organizacijama i volonterima itd.

Centralizovani registar volontera bi omogućio bolju evidenciju i prepoznavanje volonterskog angažmana na nacionalnom nivou. Crna Gora ne posjeduje centralizovanu platformu koja bi omogućila jednostavnu prijavu volontera i pristup svim informacijama. Razvoj ovakve platforme omogućio bi bolju, efektivniju i efikasniju organizaciju volonterske zajednice.

Procenat mladih djevojaka i mladih muškaraca u Crnoj Gori koji aktivno volontiraju jeste: 3,9% mladih trenutno volontira, dok 68% mladih nikad nije volontiralo (2022).¹

U Crnoj Gori motivacija za volontriranjem nije dovoljno razvijena te je potrebno raditi na njegovoj promociji.

Svijest o volonterizmu nije dovoljno prisutna u obrazovnim institucijama kao ni u društvu uopšte. Nedostatak informacija i obrazovanja o volonterskom radu, pravima volontera i vrijednostima volontriranja posebno među mlađom generacijom predstavlja značajan izazov. Tu je posebno izražena neinformisanost o pravima i odgovornostima samih volontera, nedovoljna promocija volonterizma itd.

Potrebno je osnažiti saradnju države s nevladinim organizacijama, udruženjima i fondacijama, kao i međunarodnim organizacijama.

Lokalna zajednica ima veliku i značajnu ulogu u promociji volonterizma, posebno jer su u manjim mjestima interesi zajednice lakše ostvarivi.

¹ DeFacto Consultancy (2023) „Analiza potreba mladih - prilog razvoju Strategije za mlade 2023-2027“, uz podršku UNICEF-a i Ministarstva sporta i mladih/

Mladi volontiraju u malom broju što utiče na nedovoljno razvijene vrijednosti poput empatije, solidarnosti, saradnje i brige za opšte dobro. Imajući u vidu globalne trendove koji takođe utiču i na Crnu Goru, iako mali broj njih, sve više mladih se uključuje u takozvane alternativne oblike učešća, koji između ostalih uključuju volontiranje u zajednici, onlajn aktivizam ili omladinske društvene pokrete kao što je pokret Klimatskog aktivizma. Relativno ograničene mogućnosti za volontiranje mladima u Crnoj Gori i iz Crne Gore su jedan od uzroka. Sa velikom zabrinutošću, ipak, treba uzeti u obzir činjenicu da značajan broj mladih dijeli pesimističku sliku o društvu i ne prepoznaje načine za promjene.

U Crnoj Gori postoje razni volonterski servisi i organizacije koje se bave promocijom volontizma, regrutacijom volontera, organizovanjem događaja i pružanjem podrške volonterima i zajednici. Promocija volontiranja i volonterskih servisa biće ključna za jačanje građanskog aktivizma, društvene solidarnosti i angažovanja u zajednici.

Koraci koji mogu doprinjeti unaprijeđenju razvoja volonterskog rada i volonterskih servisa jesu: podizanje svijesti o značaju volontiranja, organizovanje kampanja na nacionalnom nivou kako bi se istakle koristi od volontiranja, kako za pojedince, tako i za društvo. Kroz društvene mreže, medije i škole prezentovati lijepe primjere kao i pozitivne prakse o značaju volonterskog rada. Osnivanjem ili unaprijeđenjem već postojećih volonterskih centara, razvojem online platformi gdje građani mogu pronaći informacije o mogućnostima za volontiranje, kreiranjem baze podataka volontera i organizacija kojima su volonteri neophodni, uključivanjem mladih kroz obrazovne programe (organizovanje školskih i univerzitetskih volonterskih akcija poput ekoloških inicijativa, pomoći starijima i slično). Nagrađivanjem volontera, organizacija, udruženja i fondacija koje podržavaju volonterske inicijative (kroz javne ceremonije i medijsku pažnja kao primjer ostalima).

Razvijanje volonterskih servisa je najvažniji faktor u stvaranju solidarne i odgovorne društvene zajednice u Crnoj Gori.

U nekim crnogorskim opštinama postoje odeljenja za omladinu i sport koja organizuju volonterske aktivnosti za mlade, prikupljanje pomoći za ugrožene, organizacije kulturnih i sportskih događaja, rad na očuvanju prirode i sličnih aktivnosti koje podstiču građansku uključenost.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
--	-------------------

<p>Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026 sa Akcionim planom 2024 – 2026. za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026</p> <p>Izveštaj o implementaciji Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, za 2022. godinu, Podgorica, mart 2023. godine</p> <p>Strategija za mlade 2023-2027 sa Akcionim planom za 2023-2024 godinu</p> <p>Nacionalna Strategija održivog razvoja do 2030. godine</p> <p>Zakon o volonterskom radu ("Službeni list Crne Gore", br. 026/10 od 07.05.2010, 031/10 od 04.06.2010, 014/12 od 07.03.2012, 048/15 od 21.08.2015, 084/24 od 06.09.2024);</p> <p>Pravilnik o načinu i postupku vođenja evidencije o zaključenim ugovorima o volonterskom radu ("Službenom listu CG", br. 33/2011 od 8.7.2011. godine)</p> <p>Pravilnik o sadržaju volonterske knjižice ("Službeni list Crne Gore", br. 033/11 od 08.07.2011, 051/12 od 09.10.2012);</p>	<p>Nacrt Akcionog plana 2024-2026. za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i NVO 2022-2026. (www.gov.me)</p> <p><u>Izveštaj o implementaciji Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. za 2022. godinu (bez rasprave)</u> (www.gov.me)</p> <p><u>Strategija za mlade 2023-2027</u> (www.gov.me)</p> <p><u>Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine</u></p> <p>Katalog propisa Crne Gore - Zakonodavni i podzakonski akti koji regulišu oblast volontizma u Crnoj Gori</p>
---	---

<p>Zakon o nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 037/17 od 14.06.2017, 084/24 od 06.09.2024);</p> <p>Zakon o mladima ("Službeni list Crne Gore", br. 025/19 od 30.04.2019, 027/19 od 17.05.2019)</p>	
--	--

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
<p>Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026 sa Akcionim planom 2024 – 2026. za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026</p> <p>Akcioni plan 2023 - 2024. za sprovođenje Strategije za mlade</p>	<p>Mjera 2.1 - Osnajenje kapaciteta i inovativnog potencijala NVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pružanje finansijske podrške volonterskim servisima i razvoju inovacija u oblasti volonterstva <p>Mjera 2.4 - Unaprijediti uslove za razvoj volonterizma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizovati Info dane o prilikama za voloniranje u Crnoj Gori i inostranstvu; • Promovisati prilike za voloniranje i programe NFO kroz Erasmus+ u saradnji sa kontakt tačkom za Crnu Goru; • Realizacija programa voloniranja u srednjim školama; • Sprovesti akcije sa zajednicama i organizacijama okrenutim ka zajednici, u organizaciji mladih, koje rade

<p>Nacionalna Strategija održivog razvoja do 2030. godine</p>	<p>na razvoju volonterizma i solidarnosti, u saradnji s nevladinim organizacijama i OS;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti zakonsko rješenje o volontiranju i afirmisati volontiranje među mladima <p>Mjera 2.1.7. Podržati artikulaciju interesa građana kroz djelovanje nevladinih organizacija i neformalnih grupa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podsticati građanski aktivizam kroz razvoj i podršku volonterizma i unaprijediti relevantan zakonodavni okvir za volontizam; • Kroz obrazovni sistem podsticati građanski aktivizam i učiti mlade generacije vrijednostima participativnog društva; • Jačati pravne i institucionalne pretpostavke za veću finansijsku održivost organizacija civilnog društva.
--	--

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatora za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

<p>Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema</p>	<p>Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizovanje najmanje 6 okruglih stolova u cilju konstruktivne rasprave o problemima u vezi s razvojem volonterizma i rad volonterskih servisa u Crnoj Gori; 	<p>Izvor(i) podataka</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaci sa web stranica nevladinih organizacija; - podaci sa web stranica volonterskih servisa;
<p>Nevladine organizacije mogu biti važan partner Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, drugim donosiocima odluka kao i jedinicama lokalne samouprave u prepoznavanju i</p>		

<p>iskorišćavanju prilika za razvoj volonterizma i razvoj volonterskih servisa. One mogu u u okviru svojih aktivnosti sprovesti istraživanja o potrebama institucija i lokalnih zajednica, kako bi korišćenje dobijenih rezultata doprinjelo kreiranju što kvalitetnijih strateških dokumenata i određivanju ključnih prioriteta u razvoju volonterizma.</p> <p>Nevladine organizacije često imaju bliski kontakt sa zajednicom i mogu sprovesti istraživanja kako bi identifikovali specifične potrebe i prioritete građana. Na primjer, mogu organizovati ankete, okrugle stolove i radionice sa građanima kako bi došle do relevantnih informacija. Na osnovu prikupljenih podataka, nevladine organizacije mogu pomoći lokalnoj vlasti da identifikuje koji su projekti prioritetni za zajednicu.</p> <p>Nevladine organizacije mogu igrati ključnu ulogu u rješavanju problema vezanih za volonterizam u Crnoj Gori jer imaju kapacitet da iniciraju promjene, angažuju volontere i izgrade održive volonterske platforme.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - najmanje 2 istraživanja o potrebama institucija i lokalnih zajednica u kreiranju što kvalitetnijih strateških dokumenata i određivanju prioriteta za razvoj volonterizma i razvoj volonterskih servisa; - angažovano najmanje 700 volontera u civilnom sektoru; - organizovanje najmanje 3 kampanje na temu volonterizma; - organizovanje 2 okrugla stola u cilju konstruktivnog dijaloga sa građanima kako bi se došlo do ključnih podataka o važnosti realizacije projekata u oblasti; - najmanje 25 radionica/obuka u osnovnim i srednjim školama o podizanju svijesti kod o volonterizmu; 	<ul style="list-style-type: none"> - izvještaji sa obuka, radionica, konferencija, okruglih stolova nevladinih organizacija; - izvještaji nevladinih organizacija o realizaciji projekata koji su finansirani iz budžeta Crne Gore; - izvještaji nevladinih organizacija o realizaciji projekata koji su finansirani od strane EU fondova;
---	---	---

<p>One mogu organizovati kampanje i događaje koji promovišu volonterizam kao vrijednu društvenu i profesionalnu aktivnost. Kroz edukaciju i promociju NVO mogu pomoći da volonterizam postane prepoznat kao ključni element građanske odgovornosti.</p> <p>Dodatno, mogu realizovati projekte kao i obuke koje će omogućiti mladim i odraslim volonterima da steknu vještine i znanja potrebno za uspješno volontriranje.</p>		
---	--	--

1. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2025. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

<p>Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u <u>2025. godini</u></p>	<p>Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)</p>
<p>Ključni strateški cilj je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Osigurati dugoročno, pouzdano, i kvalitetno partnerstvo između države i nevladinih organizacija. 	
<p>Civilni sektor će doprinijeti promociji volonterinja kao i uspostavljanju volonterskih servisa s ciljem veće zapošljivosti i razvoja građanske svijesti o značaju volonterskog rada.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Operativni cilj 1 - Unapređenje postojećeg normativnog i strateškog okvira za dugoročno partnerstvo sa nevladinim organizacijama; • Operativni cilj 2 - Jačanje kapaciteta NVO sektora za saradnju sa državom u pripremi javnih politika i pružanju usluga građanima. 	
--	--

2. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2025. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
"Promocija volontiranja i volonterskih servisa s ciljem veće zapošljivosti mladih"	150.000 eura	

4.2. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2025. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe

Korisnici ovog projekta su:

- Direktno ciljne grupe su: Mladi koji obavljaju volonterski rad i na taj način stiču iskustvo (700), posebno mladi koji obavljaju volonterski rad u sjevernom regionu Crne Gore, kao i građani Crne Gore koji koriste volonterske usluge preko nevladinih organizacija, fondacija i udruženja. (1400)
- Indirektno ciljne grupe su institucije državnog sistema kao i jedinice lokalne samouprave koje imaju cilj i korist od volontiranja i volonterskih servisa.

4.3. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa: "Promocija volontiranja i volonterskih servisa s ciljem veće zapošljivosti mladih"	Broj planiranih projekata koji se planira finansirati: 15

4.4. Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa:	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa:	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa:

8.000 eura

10.000 eura

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: *“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”*

3. KONSULTACIJE SA ZINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovale u konsultacijama

4. KAPACITETI ZA SPROVODENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija

	konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	
"Promocija volontiranja i volonterskih servisa s ciljem veće zapošljivosti mladih"	3	Mersiha Hasanbegović Milica Marđokić Sekulović Biljana Vučetić

Ojvera ministarke:

<p>Naida Nišić</p> <p>Ime i prezime</p>	 <p><i>N. Nišić</i></p> <p>Potpis</p>
---	--